

เวลาและโอกาสอันเป็นอุดมมงคลกับการสร้าง “หอศิลป์”

รองศาสตราจารย์สุชาติ เกาทอง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544 มีนโยบายจะ ‘พัฒนาทรัพยากรมนุษย์’ เป็นเป้าหมายหลักโดยเฉพาะ ‘การศึกษา’ เพื่อพัฒนาคนให้มีมาตรฐานและคุณภาพสูงยิ่งขึ้นในทุกด้าน การเพิ่มงบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมด้านวัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และอัตราค่าจ้าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องวางแผนดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ให้นโยบายมีผลในเชิงปฏิบัติอย่างแท้จริง นับเป็นเรื่องน่ายินดีที่รัฐบาลไทยหันมาองการศึกษาของชาติ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หลังจากถูกมองข้ามมาเป็นเวลานานจนประเทศเพื่อนบ้าน มาเลเซีย สิงคโปร์ ได้ก้าวล้ำหน้าไปหลายช่วงตัว

การให้การศึกษาเป็นสิ่งที่มิมีประโยชน์เพื่อยกระดับคุณภาพของมนุษย์ทางความคิด สติปัญญา และความสามารถให้สูงขึ้น ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการเรียน การสอน ในระบบและนอกระบบ เพราะถือว่าสามารถสร้างผลสัมฤทธิ์ได้ตรงชัดเจนเห็นได้เป็นรูปธรรม โดยมองข้ามความจำเป็นขององค์ประกอบอื่นๆ ที่จำเป็นและมีประโยชน์เช่นเดียวกัน นั่นคือ การศึกษาจากศูนย์ข้อมูล ปัจจุบันมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นจนเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันปัจจัยเหล่านี้ นักศึกษาสามารถค้นคว้า ศึกษา และหาข้อมูลได้เพิ่มมากกว่าจากห้องเรียนธรรมดา เปรียบดังคลังทางปัญญาที่สำคัญของการศึกษาการมีคลังทางปัญญาเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ สาขาวิชาจึงเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนา

‘หอศิลป์’ เป็นวัฒนธรรมแผนใหม่ของไทยที่คนส่วนใหญ่จะไม่คุ้นเคย หอศิลป์ ออกแบบและสถาปัตยกรรม (รวมวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ไว้

ด้วยกัน) เป็นศูนย์ข้อมูลที่จัดแสดงภูมิปัญญาของศิลปินไทย ในงานสร้างสรรค์ศิลปะสมัยใหม่ศิลปะร่วมสมัย และศิลปะแบบประเพณี ปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงมีเพียงหอศิลป์แห่งชาติ กรมศิลปากร และหอศิลป์มหาวิทยาลัยศิลปากรที่รับผิดชอบดูแลงานทางด้านนี้ซึ่งทำได้ในวงจำกัด แต่การขยายตัวในวงการศิลปะสมัยใหม่และร่วมสมัยของไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างกว้างขวางในทุกภูมิภาค สถาบันการศึกษาศิลปะได้รับการจัดตั้งเพิ่มขึ้น เช่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นต้น จำเป็นต้องมีเวทีให้ศิลปินได้แสดงออก เพราะถ้า ‘โรงละคร’ คือเวทีสำหรับการแสดงออกทางศิลปะ นาฏศิลป์ ดุริยางค์ศิลป์ หอศิลป์ก็คือ เวทีสำหรับศิลปะทางวิจิตรศิลป์และประยุกต์ศิลป์ เช่นเดียวกัน

‘หอศิลป์’ เป็นคลังทางปัญญาแห่งความคิดสร้างสรรค์ศิลปะ ที่มีความจำเป็นสำหรับการศึกษาค้นคว้า ของผู้สนใจ และเป็นแหล่งเก็บรวบรวมภูมิปัญญาของชาติไทย อันเป็นสมบัติที่ต้องเก็บรวบรวมและสะสมไว้ให้อนุชนรุ่นหลังไว้ศึกษาหาความรู้ ‘การศึกษาทั่วไป’ ข้อมูลคือแหล่งความรู้ภาษาหนังสือ ซึ่งจะเก็บรวบรวมใน ‘ห้องสมุด’ ‘การศึกษาศิลปะ’ ข้อมูลคือแหล่งความรู้ภาษาภาพทางศิลปะซึ่งจะเก็บรวบรวมใน ‘หอศิลป์’ หรือ ‘พิพิธภัณฑ์ทางศิลปะ’ ซึ่งปัญหาอยู่ที่ว่าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติของไทยทุกแห่งจะเก็บรวบรวมเฉพาะโบราณวัตถุ ศิลปะวัตถุ ไม่นับความสำคัญเรื่องศิลปะสมัยใหม่ ศิลปะร่วมสมัยที่เป็นปัจจุบัน

และอนาคต เป็นเวทีของกิจกรรมสร้างสรรค์ในยุคสมัยที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมรับรู้เข้าใจได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะการศึกษาระดับอุดมศึกษา ‘หอศิลป์’ จะมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษา ค้นคว้า และหาข้อมูลของนักศึกษา ศิลปะเป็นอย่างมาก นอกจากนั้น ยังจะเป็นเวทีให้กับนักศึกษา ศิลปะได้ใช้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ สร้างความมั่นใจและการเรียนรู้ ก่อนออกไปรับใช้สังคมและประเทศชาติ

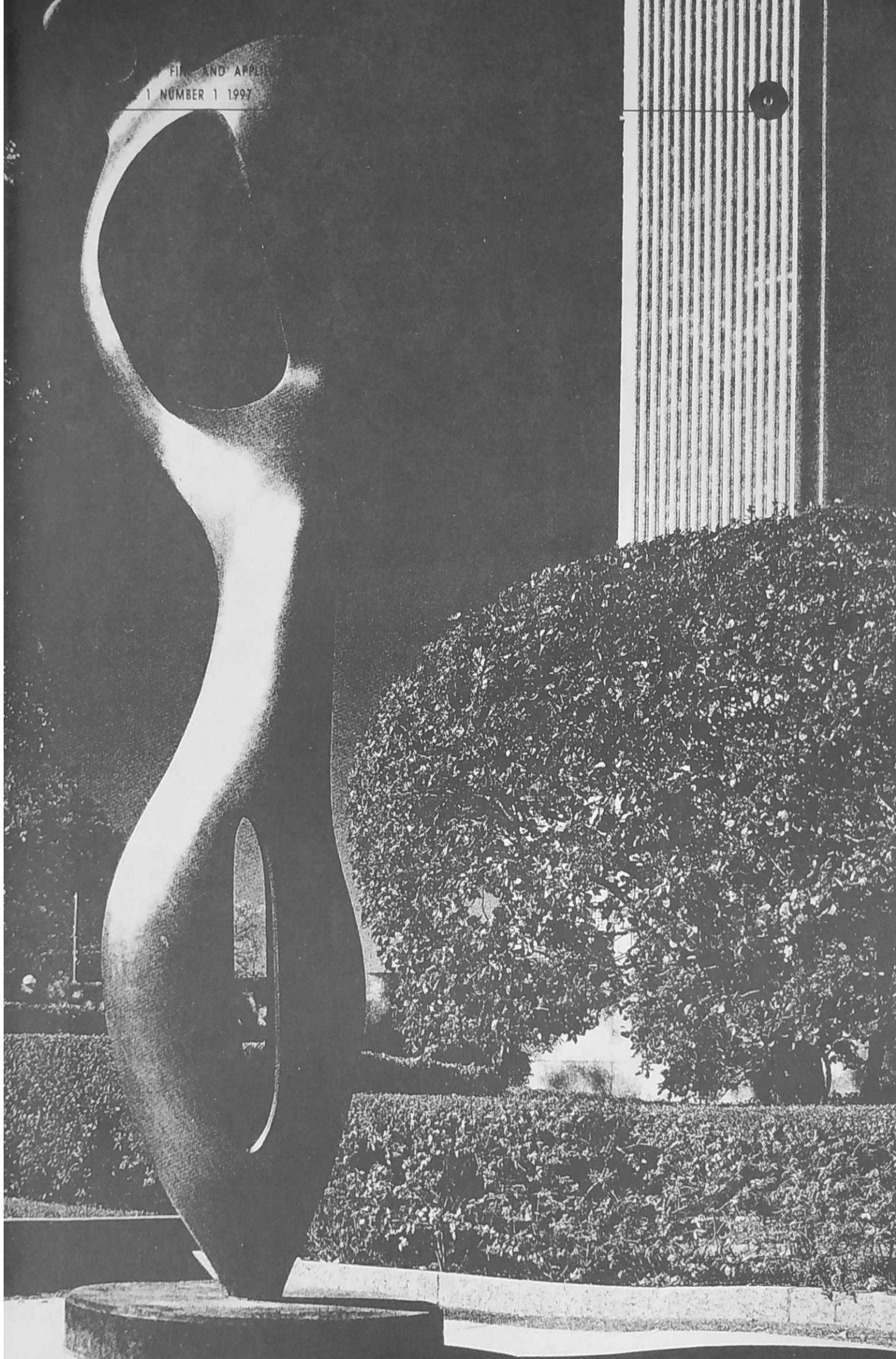
ประการสำคัญ หอศิลป์เป็นที่อวดและแสดง สิ่งที่ดีงามอันเป็นสมบัติของชาติ ถ้าขาดการดูแลรักษา สถาบันการศึกษา ศิลปะน่าจะมืบทอด ‘ชี้นำสังคม’ ให้เพิ่มมากขึ้น ไม่ได้เน้นเฉพาะการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว ประเทศที่มีความเจริญจะสร้าง ‘หอศิลป์’ ประจำรัฐและเมืองต่างๆ หรืออาจใช้มหาวิทยาลัยเป็น ศูนย์กลางเพื่อให้ประชาชนของเขามีโอกาส ได้ศึกษา และเห็นสิ่งที่มีคุณค่าต่างๆ สร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนของเขาให้มากที่สุด

ในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรง ครองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี ในปี พ.ศ. 2539 นี้ และพระองค์ท่านมีอัจฉริยภาพทางสร้างสรรค์งานศิลปะ ภาพถ่าย และดนตรีปรากฏแก่สายตาประชาชนชาวไทย

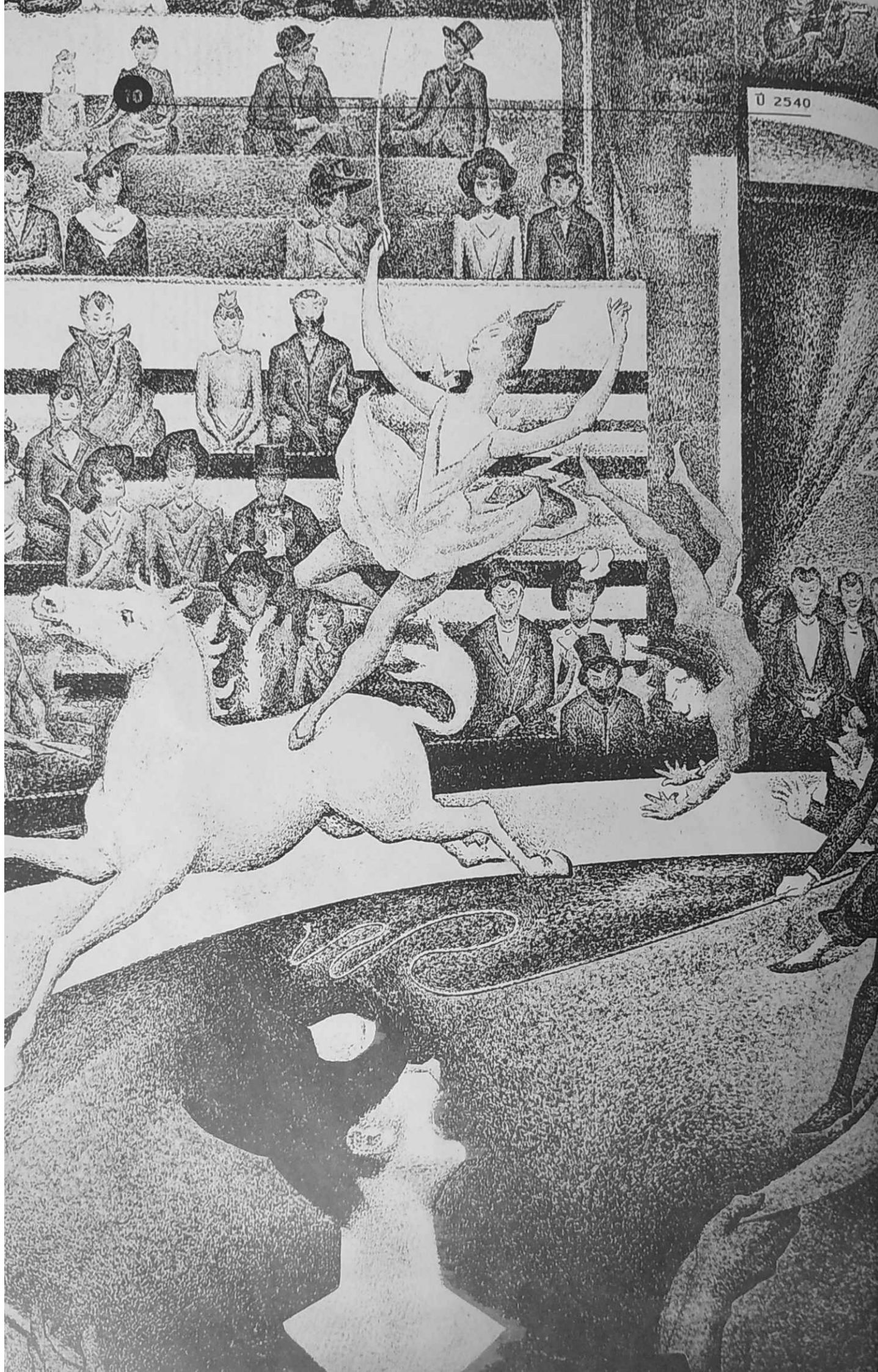
และต่างประเทศจนได้รับการยกย่องและยอมรับว่าเป็น ‘อัครศิลปิน’ ของชาติไทย วาระอันเป็นศุภมงคลและ ปลื้มปิติของประชาชนทั้งชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง น่าจะจัดกิจกรรมเพื่อเฉลิมฉลองพระเกียรติพระองค์ท่าน ‘หอศิลป์’ เป็นโครงการหนึ่งที่สมควรดำเนินการเพื่อ สืบทอดและเจริญรอยตามได้เบื้องพระยุคลบาท โดยให้มี องค์ประกอบบวรจรงไม่เน้นเฉพาะวัฒนธรรมประเพณี เพียงอย่างเดียว มองทางด้าน ‘ทัศนศิลป์’ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย และสื่อผสม เข้าไป ผสมผสานด้วยกำหนดและออกแบบพื้นที่อาคารอย่างมี ระบบและเป็นแบบแผน ถึงแม้จะไม่สมบูรณ์เหมือนต่างประเทศ แต่ก็เริ่มจุดเริ่มต้นที่ดีในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่เน้นการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ และที่สำคัญสูงสุดคือในวาระอันเป็นศุภมงคล ‘กาญจนาภิเษก’ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและ องค์อัครศิลปิน ประชาชนทุกหมู่เหล่าร่วมเทิดพระ เกียรติพระองค์ท่านอย่างกว้างขวาง ด้วยรูปแบบ กิจกรรมอันหลากหลาย ‘หอศิลป์’ เป็นโครงการหนึ่งที่ สมควรได้รับการพิจารณาเพราะเหมาะสมด้วยเวลาและ โอกาสอย่างแท้จริง ‘ไม่สายเกินไปจะเริ่มต้น’

FIN AND APPLI
1 NUMBER 1 1997

U 2540